

proje performansının kalitesini artırmak 2) Proje bilgilerinin yayınlanması; proje kapsamında elde edilen bilgilerin projeye üye ülkeler içerisinde web sayfası ve elektronik bülten aracılığı ile dağıtılması 3) Projenin değerlendirilmesi; projenin önemli belirleyicilerinin, çıktılarının ve göstergelerinin değerlendirilmesi 4) Halk sağlığı enstitüleri iletişim ağı; dayanışma ve birleşmeyi güçlendirmek için üye ülkeler arasında yöntem ve aktivitelere yönelik iletişimin desteklenmesi 5) Saha epidemiyolojisi eğitimi; sağlık tehditleri ve enfeksiyon hastalıklarının yayılımı için üye ülkelerin erken cevap kapasitesini güçlendirmek 6) Sınır ötesi haberleşme (*epidemic intelligence*); üye ülkelerin bölgesel veya uluslar arası bilgi paylaşımını sağlayabilecek ortak bir yapı oluşturmak 7) Göçmen toplumlar ve aşı ile korunulabilir hastalıklar; göçmen gruplarda aşı ile önlenebilir hastalık vaka veya salgınlarına ait bilginin paylaşımı ve aşılama yöntemlerinin değerlendirilmesi 8) Sınır ötesi acil zoonotik hasta-

lıklara hazırlıklı olma ve epidemiyoloji; insan ve veteriner halk sağlığı enstitüleri arasında iletişim sağlayacak bir yapı oluşturmak ve risk değerlendirme yöntemlerinin tanımlanması.

Çalışma paketlerini hangi ülkelerin yürüteceği belirlenmiş olup bu grupların hem kendi aralarında hem de diğer çalışma paketlerinin üyeleri ile iletişim içerisinde olabilmeleri için bir web sayfası (<http://www.episouth.org>) oluşturulmuştur. Projenin ilk bölümü süresince belirli aralıklar ile toplantılar yapılması planlanmaktadır.

Türkiye, katılımcı ülke olarak, bu proje kapsamında oluşturulan çalışma paketi-5'in içerisinde yer almaktadır. EpiSouth projesinin bilgi toplanması ve insan kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik ciddi çerçevesi olan ve kapsadığı ülkeler itibarıyla önemli bir proje olacağı düşünülmektedir. Bu proje aynı zamanda halk sağlığı alanındaki önemli eksiklikleri tanımlayarak, bütçe uygulamalarına yardımcı olacaktır. ■

İKİNCİ ULUSLARARASI *Clostridium difficile* SEMPOZYUMU

Belkıs LEVENT, Meral TURAN

Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı, Salgın Hastalıklar Araştırma Müdürlüğü

İkinci Uluslararası *Clostridium difficile* Sempozyumu 69 Haziran 2007 tarihlerinde Slovenya'nın Maribor şehrinde yapılmıştır. Maribor Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından düzenlenen sempozyum, European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases (ESCMID) *Clostridium difficile* çalışma grubu (ESGCD) tarafından desteklenmiştir. Sempozyuma birçok Avrupa ülkesinin yanı sıra Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Avustralya, Brezilya, Japonya, Kanada'da insan sağlığı, veterinerlik ve çevre alanlarında *C. difficile* konusunda çalışan 150'ye yakın araştırmacı katılmıştır.

İletişim: Belkıs LEVENT

Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı,
Salgın Hastalıklar Araş. Müd., Sıhhiye/ANKARA
Tel: 0312 458 24 07

E-posta: b_levent@yahoo.com

C. difficile ve neden olduğu hastalıklar konusundaki son gelişmelerin her yönüyle değerlendirildiği bu sempozyumda, *C. difficile*'nin virülans faktörleri, antibiyotik direnci, moleküler biyolojisi ve genetiğinin yanı sıra oluşturduğu enfeksiyonların kliniği, epidemiyolojisi, fizyolojisi, moleküler patogenezi, immünitesi, tedavisi ve önlenmesi konuları, insan sağlığı, veterinerlik, gıda ve çevre açısından ele alınmıştır.

Sempozyum oturumlarında, 2003 yılından beri başta Kanada ve ABD olmak üzere *C. difficile*'ye bağlı ishal vakalarının daha ağır ve ölümcül seyrettiğinin gözlemlendiği ve bu hastalığın virülansı artmış, daha yüksek düzeyde toksin üreten ve kinolon türü antibiyotiklere dirençli bir *C. difficile* suşu (PCR ribotip 027, toksin tipi III ve PFGE NAP1)

tarafından oluşturulduğu bildirilmiştir. Kanada ve ABD'nin ardından benzer hastalık tabloları İngiltere, Hollanda, Belçika, Fransa, Avusturya ve İsviçre gibi ülkelerde de gözlenerek, Avrupa kıtasına da yayılmaya başlamıştır. Bu ülkelerdeki hastanelerde salgınlarla seyreden enfeksiyonu kontrol altına almanın kolay olmadığı ve bakterinin oldukça virülen bir suşu ile gelişen bu enfeksiyonların daha geniş olarak araştırılmasına ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

C. difficile'ye bağlı ishaller genellikle hastane kaynaklı olarak bilinmekle birlikte son yıllarda toplum kaynaklı vakalarda da artış olduğuna dikkat çekilmiştir. Yine daha çok yaşlılarda gözlenmekte olan bir enfeksiyon olmasına karşılık, ABD'de daha genç yaş gruplarında vakaların gözlendiği bildirilmiştir. Ayrıca *C. difficile*'ye bağlı ishallerin bulaşında gıda ve hayvanların etken olabileceğine dikkat çekilmiş, bu konunun daha ayrıntılı olarak incelenmesine ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Sempozyumda *C. difficile* konusunda deneyimli

uzmanların konuşmalarının yanısıra çeşitli araştırmalara ait sözel sunumlar ve poster sunumları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı Ulusal Enterik Patojenler Referans Laboratuvarında *C. difficile* konusunda yapılan iki çalışma da sunulmuştur.

Sempozyumun ardından, European Center for Disease Prevention and Control (ECDC), *C. difficile* Çalışma Grubu tarafından yarım günlük bir toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantıda 2006-2007 yıllarında *C. difficile*'ye bağlı ishallerin epidemiyolojisi, kontrolü ve önlenmesi konularında Kuzey Amerika ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yapılan çalışmalar ve sonuçları ele alınarak, yapılması planlanan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Sempozyumda ayrıca ESCMID ESGCD tarafından 2008 yılında Türkiye'de *C. difficile* konusunda uluslararası bir çalıştay düzenleneceği duyurulmuştur. Bu çalıştay ile ilgili ayrıntılı bilgiler, raporun daha sonraki sayılarında sizlere ulaştırılacaktır.■

İYİ LABORATUVAR YÖNETİMİ EĞİTİM KURSLARI

Ray SANDERS

Dünya Sağlık Örgütü

“Türkiye’de Epidemiyolojik Sürveyans ve Bulaşıcı Hastalıkların Kontrolü Sisteminin Güçlendirilmesi” projesinin hedeflerinden birisi “İyi Laboratuvar Yönetimi” ilkeleri alanında 400-450 laboratuvar çalışanının eğitimini sağlamaktır. Bu amaçla verilen eğitimler Sağlık Bakanlığı, Avrupa Komisyonu ve Dünya Sağlık Örgütü’nün işbirliği ile yürütülmektedir. Bu eğitim spesifik hastalıkların laboratuvar tanısında pratik uygulamaları içermemekte, ancak bir modern mikrobi-

yoloji tanı laboratuvarında güvenli ve etkili çalışmanın temel özelliklerine dair bilgiyi, sunumları ve dokümanları sağlamaktadır. Eğitime davet edilen katılımcılar; Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkez Başkanlığı, Bölge Hıfzıssıhha Müdürlükleri, Halk Sağlığı Laboratuvarları ile bazı hastane ve üniversite laboratuvarlarında görev yapan kişileri kapsamaktadır.

Eğitimin temel amacı; mikrobiyoloji tanı laboratuvarlarını İyi Laboratuvar Yönetimi için oluşturulmuş temel standartları kullanmaya teşvik etmek ve bu yönde gelişmelerini sağlamaktır. Standart yöntemler; Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulmuştur ve uluslararası kabul edilen, uygulanan tavsiyeleri ve standartları temel almaktadır. İyi Laboratuvar Yönetimi; organizasyonel süreç ve planlama, uygulama, izleme,

İletişim: Ray SANDERS

Dünya Sağlık Örgütü, Birlık Mah. 2. Cadde No: 11,

Çankaya-ANKARA

Tel: 0312 458 21 67

E-posta: ray@raysanders.co.uk